महालेखापरीक्षकको
वार्षिक प्रतिवेदन
२०७७

ढकारी गाउँपालिका

अछाम

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

Office of the Auditor General

प्रदेश नं.५,कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय

Phone : 4258174
4266034
4255707
A.G.Fax : 977-1-4268309
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal

पत्र संख्या:२०७६/७७

च.नं.३९

मितिः २०७७/३/२४

श्री अध्यक्षज्यू,
ढकारी गाउँपालिका,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, अछाम .

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम त्यस कार्यपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) बमोजिम यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन लेखापरीक्षण ऐन,२०७५ को दफा २०(३) र दफा २२ बमोजिम कारवाहीको लागि अनुरोध छ ।

(चन्द्रकान्त भण्डारी)
नायव महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको भनाई

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीयतहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखापरीक्षण नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यको आधारमा महालेखापरीक्षकबाट हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को आर्थिक कारोवारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

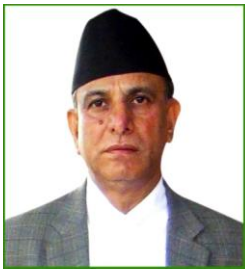

(टंकमणि शर्मा, दंगाल)

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीयतह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र निकायसंग सम्बन्धित ऐन नियम समेतको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको प्रमुख उद्देश्यहरुमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानूनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एबं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता एवं सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु रहेको छ । त्यसैगरी स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग सम्बन्धमा प्रचलित कानूनको पालना भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रस्तुत गरी सुशासन प्रवर्द्धनमा टेवा पुर्‍याउनु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भए पश्चात जारी प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका बिषयहरु मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरेर राय सहितको अन्तिम प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । प्रतिवेदनमा दिएका सुझावहरुको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहमा रहेको सीमित स्रोत साधनको उपयोग गरी विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा मितव्ययिता, दक्षता र प्रभावकारिता हासिल गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । फलस्वरुप स्थानीय तहको कार्यसम्पादनमा जवाफदेहिता र पारदर्शिता प्रवर्द्धन हुने विश्वास लिइएको छ ।

लेखापरीक्षणबाट मूलतः स्थानीय तहमा प्राप्त हुने अनुदान, आन्तरिक आय र राजश्व बाँडफाँडको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आयतर्फ संकलन न्यून रहेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, अवण्डा बजेट राखेको, खर्च पश्चात बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरी अनुमोदन गर्ने गरेको, बर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, अत्यधिक प्रशासनिक खर्च गरेको, वितरणमुखी खर्चको बाहुल्यता रहेको जस्ता प्रवृति देखिएका छन । त्यसैगरी विकास निर्माण तर्फ योजना प्राथमिकीकरण नगरेको, साना तथा टुक्रे आयोजनाको छनौट गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरु समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, तोकिए बमोजिम जनसहभागिता नजुटेको, दिगो विकासका लक्ष्य अनुरुप योजना र कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको, दीर्घकालिन विकासको खाका तर्जुमा नभएको जस्ता समस्या रहेका छन । स्थानीयतहको आन्तरिक व्यवस्थापन तर्फ आवश्यक सीपयुक्त जनशक्तिको कमी रहेको, सेवाप्रवाहमा अपेक्षित सुधार हुन नसकेको, श्रोत साधन र सम्पत्तिको दुरुस्त अभिलेख नरहेको, संचालित योजना, कार्यक्रम, सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, लेखांकन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको छ । साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण भरपर्दो र प्रभावकारी नभएको पाइएको छ । गतविगतमा लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका व्यहोराहरु सुधार तथा बेरुजू उपर अपेक्षित रुपमा आवश्यक कारवाही भए गरेको समेत देखिएन ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको वावजुद यथासम्भब स्थानीयतहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भै लेखापरीक्षण गर्ने प्रयास गरिएको थियो । लेखापरीक्षणको क्रममा स्थानीयतहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरुसँग छलफल समेत गरिएको थियो । लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका ब्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार हुने, भौतिक पूर्वाधार र सेवाप्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुर्‍याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र लेखापरीक्षण तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरु सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । आगामी दिनमा समेत यस्तै सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

२०७७ आषाढ २४ गते .

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रदेश नं.५,कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय
Phone : 4258174
4266034
4255707
A.G.Fax : 977-1-4268309
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal

पत्र संख्या : २०७६।७७
च.नं :

मिति: २०७७।३।२४

श्री अध्यक्ष ज्यू,
ढकारी गाउँपालिका,
अछाम ।

विषय: लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

कैफियत सहितको राय

हामीले ढकारी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को वित्तीय विवरण र त्यससंग सम्बन्धित आय ब्यय बिबरण तथा लेखा टिप्पणीहरुको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको २०७६ आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को बित्तिय विवरण र त्यससंग सम्बन्धित अन्य बिबरणले स्थानीय तहसंग सम्बन्धित प्रचलित कानून बमोजिम सारभूत रुपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. पालिकाले महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्बजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा प्रयोग गरी बित्तिय बिबरण तयार गरेको छैन ।
२. लेखापरीक्षणबाट रु.७३ लाख १७ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु.६ लाख १० हजार नियमित गर्नुपर्ने रु.१५ लाख ३० हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु.४६ लाख २५ हजार र रु.४ लाख १० हजार पेश्की बाँकी रहेको छ ।
३. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरुका सम्बन्धमा मिति २०७६।०६।०५ मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रिया सहित विभिन्न ३५ दफाको रु.१ करोड ८८ लाख ४० हजार असुल फछ्र्यौट भई प्रमाण कागजात पेश हुन आएकोले उक्त दफा प्रारम्भिक प्रतिवेदनवाट हटाइएको छ । अन्य दफा बेरुजु फछ्र्यौट नभई कायम व्यहोराको अन्तिम प्रतिवेदन पाना २५ (पच्चिस) यसैसाथ संलग्न छ ।
४. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसंग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसंग हामी स्वतन्त्र छौं । त्यसका लागि स्वीकृत आचार संहिता अनुसार हामीले

Email : aag.mgmt@oagnep.gov.np,Info@oag.gov.np Website : www.oagnep.gov.np

काम गरेका छौं । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरु हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखाउत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तिका कारण वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ । गाउँ कार्यपालिका, अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन् ।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ति समेतका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको होस् भनि उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्यस्तरको आश्वस्ततासम्म प्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसंग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ति पत्ता लगाउन सक्ने निश्चितता भने हुदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विषेश वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तिलाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

(चन्द्रकान्त भण्डारी)
नायव महालेखापरीक्षक

ढकारी गाउँपालिका,

अछाम

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

२०७५।७६

परिचय : स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायीक अभ्यासलाई संस्थागत गरी स्थानीय सरकारले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्र स्रोत साधन सङ्कलन र परिचालन गरी विकास निर्माण लगायतको काम गर्न जनताको सहभागितामा आधारिता दिगो विकासको लाभ समतामूलक तरिकाले उपभोग गर्ने कार्यको लागि यस गाँउपालिकाको स्थापना भएको हो । नेपाल सरकार एवं स्थानीय तहमै उपलव्ध हुने स्रोत साधानको अधिकतम उपयोग गरी योजनावद्ध सहभागितामूलक कार्यक्रमको माध्यमबाट स्थानीय जनतालाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी सामाजिक आर्थिक तथा भौतिक क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्नु स्थानीय तहको मूख्य उद्देश्य रहेको छ । सुदूरपश्चिम प्रदेशमा अवस्थित यो गाउँपालिका अन्तर्गत वडा ८, २२७.८८ वर्ग कि.मी.क्षेत्रफल र २१५६२ जनसंख्या रहेको छ ।

स्थानीय संचितकोष : आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ स्थानीय संचितकोषको आयव्यय हिसावको संक्षिप्त अवस्था निम्न वमोजिम रहेको छ

सि. नं.	आय तर्फ			सि. नं.	व्यय तर्फ		
	विवरण	रकम	रकम		शिर्षक	रकम	रकम
१	**गत वर्षको जिम्मेवारी**		२६७५९७६६.६१	१	**चालु खर्च**		२२७२५८४०७.६
	क) नगद	०.००			वित्तीयसमानीकरण (संघिय सरकार)	०	
	ख) बैंक	२६७५९७६६.६१			राजश्वबाडफाड (संघिय सरकार)	५७७१३४१८.६७	
२	**राजश्व (आन्तरिक आय)**		६५७४०९२४.४०		राजश्व वाडफाड(सुदुरपश्चिम प्रदेश)	१०७९९६१.०३	
	क) आन्तरिक राजश्व	१२६८१४५			शसर्तअनुदान (संघिय सरकार)	९१००४४७९	
	ख) राजश्व बाँडफाड संघियसरकार	५७७१३४१८.३७			शसर्तअनुदान (प्रदेश सरकार)	८५००००	
	ग) राजश्व बाँडफाड प्रदेशसरकार	१०७९९६१.०३			आन्तरिकश्रोत (चालु)	१२६८१४५	
	घ) अन्य आय	५६७९४००			सामाजिकसुरक्षा	४९३८००००	
३	**वित्तीय हस्तान्तरण**		१९०४५७५००		बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम	१४८४०००	
	क) वित्तीय समानीकरणअनु	७६३०००००			प्रधानमन्त्रीरोजगार कार्यक्रम	०	

	दान						
	ख) सशर्त अनुदान संघिय सरकार	११४१५७५००			प्रदेश तथा स्थानीय तह क्षमता विकास कार्यक्रम	०	
	ग) समपुरक अनुदान	०.००			गत वर्षको अल्या र वेरजु आम्दानी	२४४७८४०३.९	
	घ) विशेष अनुदान	०.००		२	**पुँजीगतखर्च**		**११३२०५००१.५८**
4	**प्रदेश सरकारबाट प्राप्तअनुदान**		७५९००००		वित्तीयसमानीकरण (संघिय सरकार)	७२७०४०३४.४१	
	क) वित्तीय समानीकरणअनुदान	६७४००००			वित्तीयसमानीकरण (प्रदेश सरकार)	६७४००००	
	ख) सशर्त अनुदान प्रदेशसरकार	८५००००			राजश्वबाडफाड (संघिय सरकार)	०	
	ग) समपुरक अनुदान	०.००			गत वर्षको अल्या वेरुजु आम्दानी	७७९५९६७.१७	
	घ) विशेष अनुदान	०			विशेषअनुदान (सुदुरपश्चिम प्रदेश)	०	
५	**अन्तरस्थानीय तहबाट प्राप्त**		०.००		सडक वोर्ड	१५०००००	
६	**वित्तीयव्यवस्था प्राप्ति**		०.००		सशर्तअनुदान (संघिय सरकार)	१७४६५०००	
	क) ऋणप्राप्ति				स्थानीयपूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम	७००००००	
	ख)साँवा प्राप्ति			३	**वित्तीय व्यवस्था भुक्तानी**	०.००	०.००
	ग)व्याज प्राप्ति				क) ऋण लगानी		
	घ)अन्य प्राप्ति				ख) व्याज भुक्तानी		
७	**विभिन्नकोषतर्फको आय**		०.००		ग) अन्य भुक्तानी		
८	**जनसहभागिता(नगद)**		०.००	४	**लगानी**	०.००	०.००
९	**विषयगतनिकाय बाट प्राप्त रकम**		६०४१६०००		ऋण लगानी		
	सामाजिकसुरक्षा	५१९३२०००			शेयर लगानी		
	बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम	१४८४०००			अन्य लगानी		
	प्रधानमन्त्रीरोजगार कार्यक्रम	०		५	**धरौटीफिर्ता**	०.००	०.००
	प्रदेशतथा	०		६	**कोष खर्च**		

	स्थानीय तह क्षमता विकास कार्यक्रम						
	स्थानीयपूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम	७००००००		७	**बाँकी/फिर्ता**		
१०	**धरौटीआय**		०		**क) निकासाबाँकी**		
	गत आव को जम्मा	०			**ख) निकासाफिर्ता**	६००००००	६००००००
	यसबर्षको जम्मा	०		८	**मौज्दात**		
११	**लगानीको साँवा फिर्ता**				**क) नगदमौज्दात**		
१२	**साना सिचाइ ख छ**	१३०७३५०	१३०७३५०		**ख) बैंकमौज्दात संचित कोष**	७३०८१३१.८३	७३०८१३१.८३
१३	**सडक वोर्ड**	१५०००००	१५०००००		**ख) बैंकमौज्दात धरौटी**	०	०
	कुल जम्मा	३५३७७१५४१.०१	३५३७७१५४१.०१		**कुल जम्मा**	३५३७७१५४१.०१	३५३७७१५४१.०१

दफा नं.	लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम रु.
	वित्तीय लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन :	
१.	**बैंक मौज्दात** : यस बर्षको अन्तमा श्रेस्ता अनुसार मौज्दात रु.७३,०८,१३१।८३ देखिएकोमा बैंक स्टेटमेण्ट अनुसार रु.७०,३५,३३४।६१मौज्दात देखिएकोले रु.२७२७९७२२ घटि देखियो । कार्यालयले बैंक हिसाव विवरण म.ले.प.फा.नं. १५ तयार गरेको देखिएन । तसर्थ बैंक हिसाब मिलान विवरण तयार गरी श्रेस्ताअनुसारको बाँकी मौज्दात र बैंक स्टेटमेण्टको बाँकी मौज्दात हिसाव मिलान गर्नुपर्दछ । श्रेस्तानुसारको बैंक मौज्दात भन्दा बैंक अनुसारको बैंक मौज्दात घटी हुनाको कारण छानबिन गर्नुपर्ने रु.	२७२७९७.२२
२.	**प्रोदभावी लेखा :** गाउँपालिकाको लेखा दोहोरो श्रेस्ता प्रणालीको सिद्धान्तमा आधारित प्रोदभावी लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले सो अनुसार लेखा राखेको देखिएन । यसरी तयार गरिएका आर्थिक विवरणले वास्तविक आय र खर्चको स्थिति देखाउदैन भने शीर्षकगत खर्चको स्थिति समेत मुल्यांकन गर्न सकिने स्थिति देखिएन ।	
३.	**विद्युतिय लेखा :** अर्थ मन्त्रालयको च.नं.२९३ मिति २०७४।९।२ को प्रदेश तथा स्थानीय तह संचितकोषका व्यवस्थपन प्रणाली कार्यान्वयन सम्वन्धि पत्रानुसार बजेट तर्जुमा कार्यान्वयन आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण निर्देशिका २०७४ को वुंदा नं. ५.१० मा सबै स्थानियतहहरुले Sub National Tresury Regulatory application (SUTRA) प्रयोग गरी लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । सबै स्थानियतहले सम्वन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट User ID तथा Passwordप्राप्त गरी आफ्नो संचितकोषको संचालनमा गर्नुपर्ने, वजेट निर्माण, लेखापालन र प्रतिवेदनका लागि यस प्रणालीको उपयोग गर्ने उल्लेख गरेकोमा यस वर्ष गाउँपालिकाले Sub National Tresury Regulatory application (SUTRA)प्रयोगमा ल्याएको देखिएन । तसर्थ (SUTRA) प्रयोग गरी लेखा प्रणाली व्यवस्थित गर्नु पर्दछ ।	
४.	**वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा :** स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६७ मा ४ सदस्यीय वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरि आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, विषयक्षेत्रगत कार्यक्रम र कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिन कार्यक्रमको आपसि तादात्म्यता तथा परिपुरकता मिलाउने व्यवस्था छ ।	

	गाउँपालिकाले सो अनुसार कार्य गरेको छैन । अतः तोकिएअनुरुपको प्रक्रिया मिलाइ कार्यक्रम तयार गर्नुपर्दछ ।	
५.	**श्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ वमोजिम गाउँपालीकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँडवाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र वजेट सिमा निर्धारण गर्न ४ सदस्यीय समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, सन्तुलीत वितरण, वजेट सिमा निर्धारण, वजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, वजेट तर्जुमा मार्गदर्शन गर्नुपर्ने र कार्यपालीकामा पेश गर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा सो अनुसार पेश गरेको देखिएन ।	
६.	**खर्च गर्ने अख्तियारी र कार्यविधि :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ वमोजिम सभावाट वजेट स्वीकृत भएको सात दिन भित्र प्रमुख वा अध्यक्षले प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई वजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्ने व्यवस्था छ । यस वर्ष गाउँपालिकाको प्रमुखबाट प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई खर्च गर्ने अख्तियारी दिएको पाइएन । अतः अख्तियारी दिई खर्च गर्नुपर्दछ ।	
७.	**स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख :** स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ वमोजिम गाउँपालीकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको आधारभुत तथ्याकं संकलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालीकाले स्थानीय तथ्यांक सम्वन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको छैन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकिकरणका क्रियाकलाप संचालनमा तथ्यांकले महत्वपुर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा भुमिका अगाडि वढाउन आवश्यक छ । तथ्यांक वेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, वजेट, प्रक्रिया र कार्यावन्यनले उचित सार्थकता नपाउने हुदा यस तर्फ गाउँपालीकाले अभिलेख व्यवस्थापन गर्न जरुरी छ ।	
८.	**न्यायिक समितिको वार्षिक विवरण :** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५३(२) बमोजिम गाउँपालिकाको न्यायिक समितिले गरेको कामको वार्षिक विवरण अध्यक्ष वा प्रमुख मार्फत सम्वन्धित सभामा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर सो समितिले गरेको कामको वार्षिक विवरण अध्यक्ष वा प्रमुख मार्फत सम्वन्धित सभामा पेश गरेको छैन । अतः गाउँसभामा पेश गर्नुपर्दछ ।	

९. **आकस्मिक कोष :** स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७० बमोजिम गाउँपालीकाले स्थानिय कानुन बमोजिम आकस्मिक कोष स्थापना गरी संचालन गर्न सक्ने उल्लेख छ । गाउँपालीकाको बार्षिक निति तथा कार्यक्रम, संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह अर्न्तगत आकस्मिक कोषमा रु. १ करोड व्यवस्था गर्ने गाउँसभाले बजेटमा पाीरत गरेको छ । उक्त बजेट आकस्मिक कोष खडा गर्ने र आकस्मिक कार्य गर्नुपर्दा कोषबाट खर्च व्यहोर्नुपर्ने मा उक्त प्रयोजनमा व्यवस्था गरेको बजेट बाट निम्न बमोजिमका कार्यहरुमा पटके निर्णयको आधारमा बजेट खर्च गरेकोले गाउँसभा बाट पारीत कार्यक्रम उद्धेश्य भन्दा फरक किसिमले बजेट खर्च गरेको देखियो ।

भौ.नं. र मिति	विवरण	रकम
२३/०७५/८/१२	विभिन्न फर्निचर खरिद र ट्रस निर्माण	१३१८७०६
२६/०७५/२/९	रेडियो तितौडा अनुदान पेश्की	१००००००
२७/०७५/९/६	ढकारी स्वास्थ्य चौकीमा सकपिट निर्माण	१३३३००
३४/०७५/९/२२	गल्वाल ढुङ्गाचाल्ना ग्रामीण सडक	४९५०००
३६/०७५/९/२२	गाउँपालीका भवन निर्माण	६६६६००
४६/०७५/११/१०	गाउँपालीका भवन निर्माण	८०२०००
जम्मा		४४१५६०६

उपरोक्त अनुसार गाउँपालीकाले आकस्मिक कोष खडा गर्ने प्रयोजनको लागि व्यवस्था गरेको कोषको रकमलाई अवण्डा बजेटमा राखे सरह खर्च गरेको देखियो । यसरी कोष खडा गर्ने प्रयोजनको लागि बजेट व्यवस्था गरी कोष खडा नगरी अन्यत्र खर्च गर्नु बजेट खर्च सिद्धान्त विपरित देखिएको छ ।

१०. **कर तथा आन्तरिक स्रोत :** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५४ बमोजिम गाउँपालिकाको वित्तिय अधिकार क्षेत्रमा कानून बमोजिम वाहेक गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्र कुनै कर लगाउन, उठाउन र ऋण लिन नपाइने उल्लेख छ। सोही ऐनको दफा १०२ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा ऐन वनाई राजपत्रमा प्रकाशन गर्नुपर्ने र प्रकाशन नभएसम्म लागु नहुने उल्लेख छ । गाउँपालिकाले यो वर्षआन्तरिक श्रोतको रुपमा रु.१२६८१४५ आन्तरिक आय गरेको देखिन्छ। उक्त आयमा कर दस्तुर समेत समावेश छ। ऐन वनाई राजपत्रमा प्रकाशन नहुँदै कर दस्तुर समेत असूल गर्नु कानून सम्मत देखिएन। अतः कानून बनाई असुल गर्नुपर्दछ।

११. **योजना वनाई कार्यान्वयन :** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विषयमा स्थानियस्तरको विकासका लागि

	आवधिक, वार्षिक, रणनीतिगत विषय, क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालीन विकास योजना वनाई लागु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले विषय क्षेत्रगत, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना वनाएको देखिएन । अतः योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।	
१२.	**स्थानिय राजस्व परामर्श समिति** : स्थानिय सरकार संचालन ऐनको दफा ६५ बमोजिम गाउँपालिकामा राजस्व सम्वन्धी परामर्शको लागि स्थानिय राजस्व परामर्श समिति रहने व्यवस्था अन्तर्गत राजस्व परामर्श समिति गठन गरेको देखिन्छ । सोही ऐनको दफा ६५(२) मा राजस्व परामर्श समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार क्षेत्र तोकेको देखियो । ऐनको दफा ६५ को उपदफा २ मा समितिले राजस्व सम्वन्धी नीति तथा कानूनको तर्जुमा गर्ने, राजस्वका श्रोत, दायरा र दर समेतको विश्लेषण गरी आगमी आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुन सक्ने राजस्वको अनुमान गर्ने, राजस्वका दर र क्षेत्र लगायतका आधारमा आन्तरिक आयको विश्लेषण र अनुमान गर्ने, रोजगारी सिर्जनामा योगदान दिने किसिमको कर नीतिको सम्वन्धमा परामर्श दिने जस्ता अधिकार एवं काम, कर्तव्य तोकेको देखिन्छ । ऐनको व्यवस्था बमोजिमको काम, कर्तव्य गरेको देखिएन । अतः समितिले सो अनुरुप कार्य गर्नुपर्दछ ।	
१३.	**स्रोत अनुमान र बजेट निर्धारण समिती** : स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६७ मा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, दफा ६७ मा श्रोत अनुमान र वजेट निर्धारण समिति गठनको प्रावधान बमोजिम समिति गठन गरेको देखिन्छ । ऐनको दफा ६७(२) मा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था छ । त्यस्तै ऐनको दफा ६६(३) मा श्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा निर्धारण समितिको काम कर्तव्य तोकिएको भएतापनि समिति गठन पश्चात ति समितिहरुले ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कार्य गरेको देखिएन । अतः समितिहरुले ऐनको व्यवस्था अनुरुप कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	
	नियमितताको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा देहायबमोजिम छनः	
१४.	**नक्सा पास :** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २७ मा गाउँपालिकाबाट नक्सा पास नगराई भवन निर्माण गर्न नहुने उल्लेख छ । गाउँपालिकाले यो वर्ष नक्सा पास गरेको देखिएन । तसर्थ नक्सा पास गराई भवन निर्माण गराउने तर्फ पहल गरिनु पर्दछ ।	
१५.	**ऐन, नियम, कार्यविधि निर्माण** : स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा ऐन वनाउन सक्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाबाट विभिन्न विषयका ऐन, नियम, कार्यविधि वनाई मस्यौदामा छलफल गरेको	

	भएतापनि पारीत भएको तथा राजपत्रमा प्रकाशन गरेको स्थिति छैन । तसर्थ समयमा नै ऐन, कानून, नियम र कार्यविधि बनाइ लागू गर्नुपर्दछ ।	
१६.	**चौमासिक प्रगति :** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७६(३) बमोजिम प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले गाउंपालिकाको कोषबाट खर्च भएको रकमको चौमासिक प्रगति त्यस्तो अवधि समाप्त भएको पन्ध्र दिन भित्र कार्यपालिकाको वैठकमा पेश गर्नु पर्नेमा पेश गरेको देखिएन ।	
१७.	**स्रोत नक्सांकन :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४को दफा ११ बमोजिम प्रत्येक गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अबस्था, प्राकृतिक श्रोत अर्न्तगत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अर्न्तगत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्सांकन वा गाउँपालिकाको प्रोफाईल तयार गर्नुपर्नेमा सो तयार गरेको पाईएन ।	
१८.	**बक्यौता रकम असुली** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ९ वित्तिय अधिकार क्षेत्र अर्न्तगत विभिन्न कर तथा शुल्क लगाउने र वक्यौता रकम समेत असुली गर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले गत विगत वर्ष देखिको वक्यौता असूली विवरण राखेको छैन । वक्यौताको लगत नराखेबाट वक्यौता भए नभएको एकिन नहुनने हुनाले वक्यौता भए नभएको खुलासा गरेको देखिएन ।वक्यौता हिसाव राखि अद्यावधिक गर्नु पर्दछ ।	
१९.	**आन्तरीक नियन्त्रण प्रर्णाली :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी , नियमितता र दक्षतापुर्ण ढंगावाट सम्पादन गर्न र वित्तिय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनिय वनाउन तथा प्रचलित कानून वमोजिम कार्य सम्पादन गर्न आ-आफ्नो कामको प्रकृती अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने र उपदफा ३ बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको अनुगमन गर्नको लागि गाउँपालकाको अध्यक्षले गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने उल्लेख रहेकोमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यान्वयन गरेको देखिएन । तसर्ग देहाय बमोजिमको व्यवस्था द्धारा आन्तरिक नियन्त्रण एवं परिपालना गरिनुपर्दछ । ● पुराना मालसमानको मूल्य नखुलेको, ● जिन्सी मालसमानको लिलाम/मर्मत नभएको, ● पेश्की समयमा फछ्र्यौट नगरेको, ● उद्देश्य प्राप्तीमा आई पर्ने सम्भावित जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान र सो निराकरणको	

लागि कार्यक्रम व्यवस्थित नगरेको

- वार्षिक खरिद योजना तयार नभएको,
- सवारी साधनको लगबुक रीतपूर्वक नराखेको,

कानूनको परिपालना पूर्णरुपमा नगरेको कारणले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी नभएको र सेवा प्रवाहमा ढिलाइ भएको हुँदा यथोचित व्यवस्थापनद्धारा कार्य सम्पादन/सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ ।

कार्यक्रमगत योजना संचालनबाट देखिएका व्यहोरा देहायबमोजिम छन् :

२०. **उपभोक्ता समितिद्धारा सिँचाई पोखरी निर्माण :** सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम ९७ वमोजिम उपभोक्ता समितिद्धारा गराईने निर्माण कार्यमा लागत अनुमानको निश्चित प्रतिशत लागत सहभागिता उपभोक्ताले व्यहोर्ने गरि सम्झौता हुने गर्दछ । निम्न वमोजिमका सिँचाई पोखरीहरु निर्माण गर्नको लागि लागत अनुमान तयार गरि लागत सहभागिता गरेको देखियो ।

सिँचाई पोखरीको नाम	लागत अनुमान	लागत सहभागिता			
		गाउँपालीका	प्रतिशत	उपभोक्ता समिति	प्रतिशत
वासरुख सिँचाई पोखरी	२०९८१४	१९२०००	९१.५०	१७८१४	८.५०
गिठ्ठागडा धमलारोल सिँचाई पोखरी	१५८८४९	१४४०००	९०.६५	१४८४९	९.३५
मन्तोला मुहान कोल हाल्ने पोखरी	२१२२०९	१९२०००	९०.४८	२०२०९	९.५२
सालडाँडा मेलपानी सिँचाई पोखरी	३२२६५२	२८८०००	८९.२६	३४६५२	१०.७४
पाडा सिँचाई पोखरी	२१७३५२	१९२०००	८८.३४	२५३५९	११.६६
खेतगैरा सिँचाई कुलो	३४१६७८	३०००००	८७.८०	४१६७८	१२.१९
पैयासन सिँचाई पोखरी	१६४५२१	१४४०००	८७.५२	२०५११	१२.४७
भालुखोला सिँचाई पोखरी	१२६४३४	९६०००	७५.९२	३०४३४	२४.०८
जम्मा	१७,५३,५०९	१५,४८,०००		२,०५,५०६	

उपरोक्त अनुसार सिंचाइ पोखरी निर्माणमा ८ .५ प्रतिशत देखि २४.८ प्रतिशत सम्म लागत अनुमानमा उपभोक्ता समितिको योगदानको प्रतिशत रहने गरेको देखियो । एउटै कार्यमा फरक फरक उपभोक्ता समितिलाई फरक फरक प्रतिशत लागत व्यहोर्ने गरी सम्झौता गर्नु

	उपयुक्त होइन ।	
२१.	**वडास्तरीय योजना :** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २४ वमोजिम गाउँपालीकाले योजना बनाउँदा आर्थिक विकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने, उत्पादनमुलक तथा छिटो प्रतिफल दिने, रोजगारी बढ्ने, दिगो विकासमा सहयोग पुऱ्याउने जस्ता योजनामा प्राथमिकता दिई योजना तर्जुमा गर्नुपर्दछ । त्यस्तै वडागत रुपमा योजना छनौट गर्दा हरेक वडाको प्राथमिकताको आधारमा योजना छनौट गर्नुपर्दछ । निम्नानुसार वडागत रुपमा योजना छुट्याई वजेट व्यवस्थापन गर्दा हरेक वडामा रु.५० लाख देखि ६० लाख सम्म बजेट व्यवस्था गरी साना योजना छनौट/कार्यान्वयन गरेको देखियो । साना साना योजना छनौट, कार्यान्वयन गर्दा अनुगमन गर्न जनशक्ति तथा रकम कम हुने, साना योजनाको कन्टीन्जेन्सी खर्चले अनुगमन नहुने, गुणस्तर कायम गर्न पर्याप्त सुपरभिजननहुने हुनाले योजना छनौट दामासाही रकमले भन्दा वडागत रुपमा प्राथमिकीकरण गरी कार्यान्वयन गरिनु पर्दछ ।	

वडास्तरीय योजना	योजना संङ्ख्या	रकम
वडा नं. १	३४ योजना	६५,००,०००
वडा नं. २	२५ योजना	५५,००,०००
वडा नं. ३	३८ योजना	५५,००,०००
वडा नं. ४	२१ योजना	५०,००,०००
वडा नं. ५	१० योजना	५५,००,०००
वडा नं. ६	२२ योजना	५०,००,०००
वडा नं. ७	२३ योजना	५०,००,०००
वडा नं. ८	२६ योजना	५०,००,०००

२२.	**लक्ष्य प्रगतिको स्थिति :** चौमासिक प्रगती विवरण पेश गरी समिक्षा गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका जिल्ला स्तरिय तथा केन्द्रिय स्तरिय आयोजनामध्ये सबै आयोजनाको प्रगती विवरण तयार नगरेकाले प्रगति समिक्षा भएको देखिएन ।	
२३.	**डोजरको बिल :** १४-२०७५।६।२८, चिउटेखाली रुज ग्रामिण सडक निर्माण उपभोक्ता समितिलाई रु.३८४०००।- भुक्तानी गरेकोमा लागत अनुमान रु.४,०८,२२९।- भएको देखिन्छ । उपभोक्ता समिती सँग भएको सम्झौताको बुँदा नं. १४ मा अन्तिम भुक्तानीका लागि प्रमाणित विल भरपाई, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन, सम्बन्धित उपभोक्ता समितीले आयोजना संचालन खर्चको आय व्ययको अनुमोदन, आयोजनाको फोटो आदि पेश गर्नुपर्ने र सामाजिक परीक्षण गराएको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ । उपभोक्ता समितीले डोजर प्रयोग	

	गरेकोमा डोजरको विल पेश गरेको छैन । तसर्थ डोजरको प्रयोग भएकोमा डोजरको विल लिइनु पर्दछ ।	
२४.	**रु. ६० लाख भन्दा बढीको लागत अनुमान** : सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ को उपनियम ३(क१) बमोजिम रु. ६० लाख भन्दा बढिको लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति बाट गराउँदा प्रत्येक कार्य इकाईमा उपभोक्ताले व्यहोर्नुपर्ने योगदान खुलाउनु पर्दछ । स्याउलेखाँद ढकारी खण्डमा माटो तथा चट्टान काट्ने कार्यको लागि रु.९६,४७,०३८।६६ को लागत अनुमान भै उपभोक्ता समितिले रु.५२७०३८।०० र गाउँपालीकाले रु.९१२००००।०० व्यहोर्ने गरी सम्झौता गरेको देखियो । खरिद नियमावली को नियम ९७ को उपनियम ३ (क १) वमोजिम प्रत्येक कार्य इकाईमा उपभोक्ताको योगदान खुलाई सम्झौता गरेको देखिएन । तसर्थ नियमावलीले तोकेबमोजिम उपभोक्ता समितीसँग सम्झौता गराउनु पर्दछ ।	
२५.	**सामाजिक परक्षिण :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट गराइने निर्माण कार्य सम्पन्न पश्चात लागत अनुमान, सम्पन्न रकम, निर्मित संरचनाको फोटो, बिल भरपाईको सार्वजनिकीकरण गरी सामाजिक परीक्षण गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै उपभोक्ता समितिले हरेक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना सार्वजनिक स्थानमा टांस गर्नुपर्ने समेत नियम ९७(७) मा उल्लेख गरेको छ । कार्यालयले उपभोक्ता समितिसंग भए गरेका कार्यको सामाजिक परीक्षण केही मात्रको गरेको कार्यालयले उपभोक्ता समितिसंग भए गरेकोले सबै योजनाको सामाजिक परीक्षण गराई अभिलेख समेत राख्नुपर्ने देखिएको छ ।	
२६.	**सहकारीलाई अनुदान** :४५- २०७५।११।१० स्वीकृत बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, आर्थिक विकास कार्यक्रम अर्न्तगत लालिगुँरास महिला सहकारी भवन निर्माणको लागि रु.५,००,०००।- खर्च लेखेको छ । गाउँपालीका अर्न्तगतको विभिन्न सहकारी मध्ये छनोटको आधार निर्धारण गरि मापदण्डको आधारमा संस्था छनोट गर्नुपर्नेमा सो आधार बेगर रु.२९५,०००।- अनुदान खर्च लेखेको र अनुदानको रकम प्रयोगको अनुगमन गरी रकम सदुपयोग को सुनिश्चितता गर्नुपर्दछ । .	
२७.	**जनसहभागीताको अंश :** उपभोक्ता समितीद्धारा गराईने कार्यमा उपभोक्ताको अंश लागत अनुमान मा खुलाउनु पर्दछ । समान प्रकृतिको काममा सबै उपभोक्ता समितीलाई समानमा लागत सहभागीता गराउनु पर्दछ । निम्नानुसारका कार्यक्रममा लागत सहभागीता देहाय बमोजिम रहेको छ ।	

गो.भौ.नं. र मिति	कार्यक्रमको नाम	लागत अनुमान	योगदान	
			गाउँपालीका	उपभोक्ता
१६-२०७५/६/२८	चोउरेखोला-राक्सीखाँद वलाता ग्रामीण सडक उपभोक्ता समिति	४०००००	५१५०	(१.२०%)
१८-२०७५/६/२८	वलाता भराम रोड उपभोक्ता समिती	४०००००	०.००	(०.०%)

उपरोक्त अनुसार ज्यादै न्यून जनसहभागिता हुने काम उपभोक्ता समितिबाट गराउनेको औचित्य नहुने हुनाले प्रतिस्पर्धात्मक विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ ।

२८. **मैथुम खानेपानी योजनाको लागि एच.डि.पी तथा पाइप फिटिङ्ग :**उक्त खानेपानी योजनाको लागि एच.डि.पी पाईप, जि..आई पाईप तथा फिटिङ्ग सामाग्रि खरिद गर्न रु.३९,०१,००४।७९ को लागत अनुमान भै हरिगंगा निर्माण सेवा, अछाम सँग सम्झौता गरी रु.३८,८२,८१४।५० भुक्तानी गरेको देखियो । पाईप तथा फिटिङ्गसका सामानहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण एवं बुझाएको देखिएन । कुन कुन योजनाकोलागि पाइप तथा फिटिङ्गसका सामानहरु प्राप्त गरेको हो । योजनागत अभिलेख नराखी वास्तविक नापीको आधारमा खर्च देखाई पाइप तथा फिटिङ्गसको मौज्दात दुरुस्त गर्नुपर्दछ । उपभोक्ता समितिमार्फत गरिने निर्माण/मर्मत कार्यमा पाइप फिटिङ्गसका सामान उपलब्ध गराउदा हस्तान्तरण गरि सो को प्रमाण राख्नुपर्दछ । कार्यालयले पाइप तथा फिटिङ्गसको सामान खरिद गरेकोमा कार्यालयको जिन्सी खातामा समेत अभिलेख राख्नुपर्दछ । कार्यालयले योजनागत पाइप अभिलेख दुरुस्त गरी राखेको देखिएन ।

२९. **मु.अ.कर ५० प्रतिशत कट्टा नगरेको :**आर्थिक ऐन, २०७६ ले २०७६ जेष्ठ १५ गतेदेखि सरकारी निकायले ठेक्का सम्झौता वा करार अर्न्तगत आपुर्ति हुने वस्तु वा सेवा बापतको रकम सम्बन्धित ठेकेदार वा आपुर्तीकर्ता लाई भुक्तानी गर्दा निजलाई भुक्तानी गर्ने मु.अ.कर रकमको पचास प्रतिशतले हुन आउने रकम निजको नामबाट सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व शिर्षकमा जम्मा गरी बाँकी रहने कर वापतको रकम मात्र भुक्तानी गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ । निम्नानुसार गोश्वारा भौचर र मितिबाट मु.अ.कर बापत ५० प्रतिशत कार्यालयले कट्टी गरी भुक्तानी गर्नुपर्नेमा पुरै भुक्तानी गरेकोले ५० प्रतिशत मु.अ.कर समायोजन प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु. १०९१८८५.५७

गो.भौ. र मिति	कार्यक्रमको नाम	फर्म वा कम्पनीको नाम	मु.अ.कर सहित भुक्तानी रकम	मु.अ.कर रकम	५० प्रतिशत मु.अ.कर रकम
२४७-२०७६/३/२४	माझी बसाली सडक मर्मत –७	प्रगतिशिल निर्माण सेवा,अछाम	३८५६८२	४४३७०	२२१८५

		२४९-२०७६/३/२७	मानडाँडा खादीरुख नाली कटिङ्ग	लक्ष्मी तारा निर्माण सेवा, अछाम	२८८४६६	३३१८६	१६५९३		
		२५१-२०७६/३/२९	पैयासान खाल देखि घाटवाया डाँडा ग्राभिल	न्यु सुवास निर्माण सेवा,अछाम	४७७४९६	५४९३३	२७४६६		
		२५५-२०७६/३/२९	स्याउलेखाद मानडाँडा नाली कटिङ्ग	शिद्धि गणेश कन्स्ट्रक्सन, अछाम	४८०१३८	५५२३७	२७६१८		
		२६०-२०७६/३/२९	टोपवाडा भिरपाटा चौडा सडक निर्माण	पु.डि.के विल्डर्स, कैलाली	५१६६४०	५९३३२	२९६६६		
		२५९-२०७६/३/२९	आँटीखाद शान्तीनगर ग्रामीण सडक निर्माण	पु.डि.के विल्डर्स, कैलाली	६४९८९४	७४७६६	३७३८३		
		२६६-२०७६/३/२९	वडा कार्यालय जोड्ने सडक निर्माण	त्रिपत्री निर्माण सेवा, अछाम	८४९२२३	९७६९८	४८८४९		
		२६७-२०७६/३/२९	डाँडाधाई मेलपोखरा रोड ग्राभेल	धिरज निर्माण सेवा	४७७५६१	५४९४०	२७४७०		
		२७३-२०७६/३/२९	राक्सेखाँद एक्लो सल्ला सडक पहिरो सफा	पूर्णादेवी निर्माण सेवा	४६०७८६	५३०१०	२६५०५		
		२७४-२०७६/३/२९	वडा नं. ७ स्वास्थ्य चौकी सडक निर्माण	सौरभ निर्माण सेवा	४७४५८२	४४५९८	२७२९१		
		२७५-२०७६/३/२९	ढकारी सिमा सडक पहिरो सफाई	कालु कन्स्ट्रक्सन निर्माण सेवा	४६०४१४	५२९६८	२६४८४		
		२७६-२०७६/३/२९	गल्वाल मेलपोखरा रोड ग्रावेल कार्य	हरिगंगा निर्माण सेवा, अछाम	४७६९८१	५४८७४	२७४३७		
		२७७-२०७६/३/२९	चोईटेखाली ठुजु सडक मर्मत	एस.के निर्माण सेवा	४६०७४१	५३००५	२६५०२		
		२७८-२०७६/३/२९	मंगलसेन पुनेपाता सडक	क्षितिज कन्स्ट्रक्सन, अछाम	४७८४३९	५५०४१	२७५२०		
		२७९-२०७६/३/३०	सडक पहिरो तथा नाली सफाई कार्य	त्रिपत्री निर्माण सेवा	४७०७१३	५४१५२	२७०७६		
		२८०-२०७६/३/३०	घोडासैन ढकारी रोड नाली निर्माण	राम निर्माण सेवा	३०४०८४	३४९८३	१७४९१		
		२८१-२०७६/३/३०	घोडासैन ढकारी रोड सफाई	न्यु जाल्पादेवी निर्माण सेवा	३०२८००	३४८३५	१७४१७		
		२८३-२०७६/३/३०	वडा नं. ७ रिटेनिङ्ग वाल निर्माण	कौशिक निर्माण सेवा	४७३४८८	५४४७२	२७२३९		

२८४-२०७६/३/२९	वलाता रोड पहिरो सफाई	तिमिल्सैन निर्माण सेवा	२८६७८३	३२९९२	१६४९६
२९०-२०७६/३/२०	ठाटीखाल वडा कार्यालय सडक	आलेमगर निर्माण सेवा, अछाम	४२८७३४	४९३२३	२४६६१
२८७-२०७६/३/३०	मोटरसाईकल खरिद	साउँद अटोमोबाईल्स, डडेल्धुरा	१७७०२९९.९२	२०३६६२	१०१८३१
२९२-२०७६/३/३०	ढकनेडा चौखुट्टेखाल राक्सेखाँद सडक निर्माण	एस.एल कन्स्ट्रक्सन, अछाम	४६२२२६	५३१७६.४८	२३५८८.२४
२९३-२०७६/३/३०	स्याउलेखाद लम्बु ग्रामीण सडक निर्माण	ज्ञानेन्द्र निर्माण सेवा, अछाम	४७४३४१.२४	५४५७०.२८	२७२८५.१४
२९४-२०७६/३/३०	ढकनेडा रोडमा पहिरो सफा गर्ने	निङ्गलासैनी कन्सट्रक्सन	४५८९९९.२२	५२८०५.२२	२६४०२.६१
२९५-२०७६/३/३०	गलवाल खोला पहिरो तथा मर्मत कार्य	आलांकश्री निर्माण सेवा, अछाम	४५४४२०	५२२७८.३३	२६१३९.१६
८-२०७६/३/२९	राक्सेगाड मैकाडाँडा सडक निर्माण	जि.वि निर्माण सेवा प्रा.लि.	७११२२५	८१८२२.४३	४०९११.२१
२-२०७६/३/१५		थापा कम्प्युटर इर्न्टप्राईजेज	४७००००	३९३४५	१९६७२.५०
४-२०७६/३/२०		फुलेश्वर फर्निचर उद्योग	२०००००	२३००८.९६	११५०४.४५
३-२०७६/३/२७		यात्रा ईन्जिनियरिङ	२४९१६५	२८६६५	१४३३२.५०
२०२-२०७६/३/२२	मैथुम खानेपानी	हरिगंगा निर्माण सेवा, अछाम	३८८२८१४.५०	४४६६९५.५३	२२३३४७.७६
५-२०७६/३/२९	ढुङ्गाचाल्ना मोया रोड	एचवि कन्स्ट्रक्सन	४१३०८२	४७५२२	२३७६१
६-२०७६/३/२९	डुफा सडक निर्माण	एचवि कन्स्ट्रक्सन	४१३०८२	४७५२२	२३७६१
जम्मा			१९१६३२९९.८८	२१७९७८८.२३	१०९१८८५.५७

३०.	**बढी भुक्तानी :** २८६- २०७६।३।२९, लाली गुँरास महिला सहकारी भवन निर्माणको लागि रु.५,०६,०३९।- को लागत अनुमान भै उपभोक्ता समितिले रु.२६०३९।- व्यहोर्ने गरी सम्झौता गरेको छ । पेश भएको प्रथम रनिङ बिल बापत रु.२,९६,२७२।- प्राविधिक विल पेश गरेकोमा आनुपातिक हिसाबले ५.१४ प्रतिशत उपभोक्ताको सहभागिता अंश कटाई रु.२,८१,०४३।६२ भुक्तानी गर्नुपर्नेमा रु.२,९५,००० भुक्तानी गरेकोले रु.१३९५६।२८ असुल गर्नुपर्ने साथै म्याद थप गरि निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने रु.	१३९५६.३८

३१.	**लागत अनुमान :** २९१- २०७५।८।१२, सडक बोर्ड नेपाल तर्फ प्राप्त बजेट रु.१५,००,०००।- बाट स्याउलेखाँद देखि ढकारी कृषि ग्रामीण सडक मर्मत बापत उपभोक्ता समितिलाई रु.१४,४०,०००।- भुक्तानी गरेको देखिन्छ । सडक वोर्डबाट कार्यक्रम स्वीकृत भै आएको पत्र तथा स्वीकृत लागत अनुमान, उपभोक्ता समितिसँगको सम्झौता पेश हुनुपर्दछ ।	
३२.	**बढी भुक्तानी :-** ढुङ्गाचाल्ना मोया रोड निर्माण कार्यको लागत अनुमान रु.८,४९,१७०।४९ (भ्याट बाहेक) रहेको देखिन्छ । कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन अनुसार साधारण माटो, कडा माटो, मध्यम चट्टान, कडा चट्टान कार्यको लागि जम्मा ६२१५ घ.मी. माटो काट्ने कार्यका लागि शिलबन्दी दरभाउपत्रको आधारमा निर्माण व्यवसायी एच.वि कन्स्ट्रक्सन, कैलाली द्धारा कार्य गराउँदा पेश गरेको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनमा ८२६५.९५ घ.मी. कुल परिमाण रहेको उल्लेख गरेको छ । नापी किताब अनुसार ६२१५ घ.मी. माटोको जम्मा परिमाण प्रमाणित गरेबाट नापी किताब भन्दा २०५०.९५ घ.मी. बढी परिमाण देखाई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन पेश गरेको देखिन्छ । कुल बढी परिमाण गणना गरेको र माटोको प्रकार अनुसार दर गणना नगरी एकमुष्ट दर राखी हिसाब गरेबाट औसत दर रु.११६.२७ ले नापी भन्दा बढी परिमाण २०५०.९५ घ.मी.ले हुने रु२३८४६९।५९ बढी भुक्तानी भएकोले सम्बन्धित प्राविधिकलाई जिम्मेवारी बनाई असुल गर्नुपर्ने रु.	२३८४६९.५९
३३.	**डुफा सडक निर्माण :** ६- २०७६।३।२९ उक्त सडक निर्माणका लागि एच.वि कन्स्ट्रक्सन कैलाली सँग ल.ई. रु.४८,७७३।२७ (भ्याट बाहेक) को कार्य रु.३,८४,२७८।०५ (भ्याट सहित) सम्झौता गरेको देखिन्छ । नापी किताब अनुसार साधारण माटो, कडा माटो, साधारण, मेडियम र कडा चट्टान समेतको जम्मा परिमाण ६९०५ घ.मी. देखाएको छ भने कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनमा ९१८३.६५ घ.मी. कुल परिमाण देखाएबाट २२७८.६५ घ.मी. बढी परिमाण वास्तविक नापी भन्दा बढी देखाई औसत दर रु.१०४.६३ ले हुने रु.२,३८,४१५।१५ बढी भुक्तानी गरेको छ । लागत अनुमान तयार गर्दा माटोको लिंकेज फरक पारी प्रतिशत एवं परिमाण फरक भएबाट फरक पर्न गएको उल्लेख गरेतापनि वास्तविक नापीको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्नेमा बढी भुक्तानी गरकोले सम्बन्धित साइट इन्चार्जलाई जिम्मेवार बनाई रु.२,३८,४१५।१५ असुल गर्नुपर्ने रु.	२,३८,४१५.१५
३४.	**बढी भुक्तानी (राक्सेखाँड भैकाडाँडा जोड्ने सडक निर्माण) :** पेश भएको नापी किताब अनुसार १२३०० घ.मी. (नरम, माटो तथा सामान्य, मेडियम र कडा चट्टान) उल्लेख छ । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा १६३५९ घ.मी. सबै प्रकारको माटो तथा चट्टान रहेको उल्लेख गरेको देखिन्छ । मु.अ.कर सहित रु.७,११,२३५।७३ को औसत दर ४३.४७ ले हुने नापी परिमाण १२,३०० घ.मी. को दरले रु.५,३४,७५५।६३ भुक्तानी गर्नुपर्नेमा वास्तविक नापी भन्दा	

	कार्य सम्पन्न परिमाण बढाई बढी भुक्तानी रु.१७६४६९।३६ गरेको छ । लागत अनुमान तयार गर्दा माटोको लिंकेजHard Soil ५० प्रतिशत राखिएकोमा लागत अनुमानको परिमाण १२,३०० घ.मी. ५० प्रतिशतले हुने ६१५० घ.मी. गणना हुनुपर्नेमा १०२०९ घ.मी. अर्थात ८३ प्रतिशत गणना गरेबाट वास्तविक काम भन्दा परिमाण बढ्न गएको कारणले लागत अनुमानको प्रतिशत गणना भन्दा फरक गरी लागत अनुमान तयार गरेबाट बढी खर्च गरेको देखिएको रु.	१७६४६९.३६
३५.	**सडक बोर्ड तर्फ :** २९१- २०७५।८।१२ बाट स्याउलेखाँद देखि ढकारी कृषि ग्रामिण सडक मर्मत गर्नको लागि आ.व. २०७४।०७५ मा रु.२१,८३,१३९।५६ को लागत अनुमान गरेको देखिन्छ । स्वीकृत लागत अनुमान अनुसार सडक बोर्ड ले रु.१५,००,०००।- र गा.पा. ले रु.६७४४९०।१२ व्यहोर्ने र बाँकी कन्टीन्जेन्सी खर्च गर्ने उल्लेख छ । स्वीकृत लागत अनुमानको आधारमा सडक वोर्डको ७० प्रतिशत र गा.पा. को ३० प्रतिशत योगदान रहने समेत उल्लेख छ । गा.पा.ले उपभोक्ता समिति सँगको सम्झौता वेगर समितिका अध्यक्ष, पुष्प वहादुर भण्डारीको निवेदनको आधारमा रु.१५,००,००० भुक्तानी गरेको छ । पेश गरेको विल रु.१६७०३९२।६१ रहेकोले सडक बोर्ड नेपालको ७० प्रतिशतले हुने रकम रु.११,६९,२७४.८२ मात्र सडक बोर्डको रकम खर्च गरी बाँकी रु.३,३०,७२५।१७ सडक बोर्डमा फिर्ता गर्नुपर्ने रु.	३३०७२५.१७
३६.	**नारेगडा सामुदायिक भवन :** नरेगडा सामुदायिक भवन निर्माण उपभोक्ता समिती मार्फत सामुदायिक भवन निर्माण कार्य गर्नको लागि रु.२१,२९,१४२।६० को लागत अनुमान भएको देखिन्छ । स्वीकृत लागत अनुमान बमोजिम रु.१९,२०,००० गाउँपालीकाले र रु.२,०९,१४२।६० अर्थात ९.८२ प्रतिशत लागत उपभोक्ता समितिले व्यहोर्ने उल्लेख छ । उपभोक्ता समिति सँग भएको सम्झौतामा कार्य सम्पन्न गर्ने मिति उल्लेख गरेको छैन । यो आ.व. मा प्रथम रनिङ बिल बमोजिम रु.१०,००,४४५।५९ काम गरेकोमध्ये गो.भौ.नं. २६५ मिति २०७६।३।२९ बाट रु.९,६०,००० भुक्तानी गरेको देखिन्छ । लागत अनुमान एवं सम्झौता बमोजिम उपभोक्ता समितिको लागत अंश ९.८२ प्रतिशतले हुने रु.९८२४३।००कट्टा गरी रु.९०२२०१।८३ भुक्तानी गर्नुपर्नेमा रु.९६०००० गरेकोले रु.५७,७९८।१६ बढी भुक्तानी गरेको असुल हुनुपर्ने रु.	५७७९८.१६
३६.१.	नरेगडा सामुदायिक भवन निर्माणको लागि २०७५ साल चैत्र २४ गते वर्ष ७२ का केश बहादुर शाहीले १०० घ.मी. जग्गा दान दिने गरी नगरपालीकालाई कागज गरिदिएको आधारमा गाउँपालीकाले भवन निर्माणमा रु.९,६०,००० खर्च गरेको देखिन्छ । हालसम्म सामुदायिक भवनको नाउँमा जग्गा नामसारी भै आएको देखिएन । तसर्थ सामुदायिक	

<table>
<tr><td></td><td>भवनको नाउँमा जग्गाको स्वामीत्व प्राप्त नहुँदै भवन निर्माणमा गाउँपालीकाले रकम विनियोजन गर्नु उपयुक्त देखिएन । तसर्थ स्वामीत्व कायम गर्ने तर्फ कारवाही तुरुन्त अगाडी बढाउनु पर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>३७.</td><td>कार्यसम्पादन प्रतिवेदनः कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०७५।७६ मा स्थानिय तहले विद्यालयमा भए गरेका निर्माण कार्यको नापी किताब, कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन ३।२ प्रति तयार गरि, गराई एक प्रति स्थानिय तहमा पेश गर्नुपर्ने उल्लेख गरेकोमा निम्न विद्यालय हरुलाई निकासा गरेको रकमको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरेको नदेखिएकोले प्रमाणित कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने रु.
<table>
<tr><th>भौ.नं. र मिति</th><th>कार्यक्रम</th><th>विद्यालय</th><th>अनुदान रकम रु.</th></tr>
<tr><td>३५-२०७६/३/२४</td><td>२ कोठे भवन निर्माण</td><td>गुरुकुल मा.वि. , ढकारी</td><td>१६०००००</td></tr>
<tr><td>४१-२०७६/३/२५</td><td>४कोठे भवन निर्माण (अघिल्लो आ.व. क्रमागत योजना)</td><td>गुरुकुल मा.वि. , ढकारी</td><td>१८०००००</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">जम्मा</td><td>३४०००००</td></tr>
</table></td><td>३४०००००.००</td></tr>
<tr><td>३८.</td><td>कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका पालनाः ३७- २०७६।३।२४ क्रियाकलाप नम्बर २.१५.११.७८६ उत्कृष्ट सिकाई उपलब्धी भएको विद्यालयलाई सिकाई शुद्ध मुल्याङ्कन गरी स्वीकृत वजेट तथा कार्यक्रमको परिधिभित्र रही स्थानिय तह भित्रका उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्न सफल भएका विद्यालयलाई एकमुष्ट रु.२ लाख प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान निकासा दिनु पर्नेमा सो रकम रु.५० हजारका दरले ४ वटा विद्यालयलाई अनुदान दिइएकोले सोको आधार समेत पेश नभएकोले सशर्त अनुदान निकासाको निर्देशिका कार्यान्वयन भएको पाईएन ।</td><td></td></tr>
<tr><td>३९.</td><td>बढी निकासा :४९- २०७५।६।२२ शिक्षकको तलब भत्ता बापत प्रथम चौमासिक निकासामा श्री जाल्पादेवी प्रा.वि. लाई रु.१२,७९९ बढी निकासा गरेकोले असुल उपर गरिनुपर्ने रु.</td><td>१२७९९.००</td></tr>
<tr><td>४०.</td><td>सामाजिक सुरक्षा अनुदान : सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणका लागि यस कार्यालयलाइरु.५ करोड १९ लाख ३२ हजार निकासा लिई रु.४ करोड ९३ लाख ८० हजार खर्च गरी रु.२५,५२,०००।- संघीय संचित कोषमा दाखिला भएको पाइयो ।स्वीकृत इकाइगत लेखापरीक्षण योजना अनुसार बढी निकासा एवं खर्च भएका पहिलो (१ नं. वडा) र पाँचौ (७ नं.) वडाको भरपाई परिक्षण गरिएको र अन्य वडाको सामाजिक सुरक्षा खर्चको हकमा पेश्की खर्च, बैंक दाखिला रकम र वित्तिय सूचना प्रणाली (MIS)र मन्त्रालयबाट प्राप्त विवरणलाई मात्र भिडान गरी परिक्षण गरिएको छ । तत्समम्बन्धमा देखिएका व्यहोराहरु देहाय अनुसार छन् :</td><td></td></tr>
</table>

४०.१.	● सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७२ को दफा २२ बमोजिम सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम गाउँपालिकमा बैंकिङ्ग सुविधा भए बैंक मार्फत भत्ता वितरण गरिने व्यवस्था मिलाउने उल्लेख छ । यस वर्ष गाउँपालिकाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धित वडाका सचिवलाई पेश्की दिदैं भरपाईका आधारमा नगद वितरण गरेको देखिएकोले वितरण प्रणाली भरपर्दो र विश्वसनिय बनाउन बैंकिङ्ग प्रणाली भएका क्षेत्रमा बैंक मार्फत वितरण गर्नुपर्दछ । ● सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यबिधि, २०७२ को दफा ९ अनुसार गाँउपालिका वा नगरपालिकाले भत्ता पाउने लाभग्राहीहरुको फोटो सहित अनुसूचि ५ बमोजिमको मूल अभिलेख अध्याबधिक गरी राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । सामाजिक सुरक्षा पाउने व्यक्तिको नामनामेसी, नागरिकता नं., परिचय पत्र नं., फोटो आदि विवरण अद्यावधिक राखि मूल अभिलेख खाता व्यवस्थित गरी सोहि प्रमाणका आधारमा वित्तिय सूचना प्रणाली (MIS) मा डाटा अपलोड गर्दै दोहोरो नपर्ने गरी अभिलेख भिडान हुने गरी राख्नु पर्दछ । तर कार्यालयले मूल अभिलेख खाता वडा कार्यालयमा रहेको जनाई लेखापरीक्षणका लागि पेश नगरेको, अन्य विषयका हकमा उमेर पुरा भएपछिवा भत्ता पाउने भएपछि अभिलेखमा फोटो तथा ल्याप्चे नलगाई सोझै सफ्टवेयर इन्ट्री गरेको, सम्वन्धित वडाबाट नामनामेसी सहित अभिलेख व्यवस्थित गरी सिफारिस सहित कागजात प्राप्त भएपछि MIS मा प्रविष्ट गर्नुपर्नेमा सोझै गर्ने गरेको, अनुसूची ८ मा थप भएका र हराएका व्यक्तिको विवरण भरि प्राप्त नभएको केही नामनामेसी सफ्टवेयरबाट सोझै हटाउने र थप्ने कार्य भएको, वित्तिय सूचना प्रणालीमा सामान्य कुरा फरक भएमा समेत भिडान भई नामनामेसी प्रविष्ट गरेको, एउटै नागरिकता नं. भएकाको समेत MIS मा प्रविष्ट भएबाट वित्तिय सूचना प्रणाली भरपर्दो र विश्वसनिय नभएकाले सम्बन्धित निकायले सो प्रणालीमा भत्ता पाउनेको नामनामेसी दोहोरो नपर्ने गरी System बाट नियन्त्रण हुने गरी व्यवस्थित गर्नुपर्दछ । कार्यालयले वडा कार्यालय अनुगमन गरी भत्ता पाउने/नपाउने अभिलेख यकिन नगरेको, पञ्जिकरण अभिलेख (जन्म, मृत्यू, बसाई सराई) व्यवस्थित अभिलेख नभएको, मन्त्रालय/पंजिकरण विभागमा अनुसूची ८ (क) नपठाएको र अभिलेख समेत पेश नगरेबाट भिडान गर्न सकिएन ।	
४१.	**आन्तरिक आय :** आर्थिक कार्यबिधि ऐन, २०५५ को परिच्छेद ४ दफा १२ र १३ ले राजस्वको अभिलेख अध्यावधिक गरी सोको लेखापरीक्षण गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ । आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ को दफा १०(१) बमोजिम कारोवारको	

	लेखा महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढांचामा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा १३(१) बमोजिम आफ्नो जिम्मा भएको सरकारी नगदीको हकमा सोही दिन वा त्यसको भोलिपल्ट दाखिला गर्नुपर्ने उल्लेख छ । यस वर्ष कार्यालय र अन्तर्गतका वडा कार्यालयबाट मालपोत, सिफारिस, पञ्जिकरण, लगायतका शीर्षकमा आन्तरिक आम्दानी गरेकोनगदी रसिद नियन्त्रण खाता राखेको देखिएन । म.ले.प. फा नं.१०८, १०८(क) समेतको लेखा नराखेबाट असूली भएको रकम दाखिला भएको यकिन गर्ने अवस्था रहेन । नगदी रसिद नियन्त्रण खाता, नगदी रसिद र वैंक दाखिला रकम भिडान हुने गरी लेखा नराखेका कारण असुल भएको रकम हिनामिना समेत हुने संभावना देखिएकोले आन्तरिक नियन्त्रण हुने गरी तोकिए बमोजिमका राजस्वको लेखा राख्नु पर्ने देखिन्छ ।	
	आन्तरिक आय तथा राजश्व परीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोराहरु देहायअनुसार छन् :	
४१.१.	गाउँपालीकाले आ.व. २०७५।७६ मा मालपोत, सिफारिश र पञ्चीकरण बापत ९० वटा ठेलीमार्फत गाउँपालीका र विभिन्न वडा कार्यालयहरुले प्राप्त गरेको रु.१३,७३,६५८ को विवरण निम्नानुसार छ : वडा नं. — नगदी राजश्व प्राप्त १ — ७९१५० २ — ३६६५० ३ — ३५५५० ४ — ७१६५० ५ — २८३९५ ६ — ९८६२५ ७ — ५३८०७ ८ — ४५८७१ गाउँपालीका — ९०७१६० कृषि र पशु तर्फ — १६८०० जम्मा — १३७३६५८ माथि उल्लेखित जम्मा आम्दानी रु.१३,७३,६५८ मध्ये बैंक जम्मा गरेको भौचर र गोश्वारा भौचर अनुसार रु.१२,६८,१४५ मात्र आन्तरिक आम्दानी भिडान गर्न सकिन्छ । बाँकी आम्दानी रु.१,०५,५१३ लाई बैंक स्टेटमेण्ट सँग भिडान गर्न नसकिएकोले बैंक जम्मा गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल उपर गर्नुपर्ने रु	१०५५१३.००
	वित्तिय समानीकरण चालू :	
४२.	**तलवी प्रतिबेदन :** निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ७ बमोजिम स्थानीय तह	

Nested table (within ४१.१):

वडा नं.	नगदी राजश्व प्राप्त
१	७९१५०
२	३६६५०
३	३५५५०
४	७१६५०
५	२८३९५
६	९८६२५
७	५३८०७
८	४५८७१
गाउँपालीका	९०७१६०
कृषि र पशु तर्फ	१६८००
जम्मा	१३७३६५८

	अर्न्तगतका निजामती तथा स्वास्थ्य, शिक्षातर्फका कर्मचारीहरुको बार्षिक तलबी प्रतिबेदन पारीत गराई मात्र तलब खर्च लेख्नुपर्नेमा कार्यालयले तलबी प्रतिबेदन पारित गराएको छैन । तसर्थ तलवि प्रतिबेदन पारित गराएर मात्र तलब खर्च लेख्नुपर्दछ ।	
४३.	**गाडी भाडा :** कार्यालयले विभिन्न पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारीहरुको लागी गाउँपालिका देखि विभिन्न ठाउँमा तथा गाउँपालिका भित्रै आवतजावतको लागी विभिन्न गाडीधनीहरुसँग सम्झौता गरी विभिन्न दरमा रकम भुक्तानी गर्ने गरेको पाइयो । आवश्यकता र औचित्यको आधारमा एकमुष्ठ प्रतिस्पर्धाको विधिद्वारा भाडादर कायम गरी भाडामा लिन सकिने भएतापनि पटके रुपमा गाडीवालासँग सम्झौता गरी खर्च लेखिनु उचित देखिएन ।	
४४.	**स्थानिय तहका पदाधिकारी सुविधा :** नेपालको संविधानको धारा २२७ मा गाउंसभा तथा नगरसभाका सदस्यले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा प्रदेश कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था अनुसार सुदुरपश्चिम प्रदेश संसदले स्थानिय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धि ऐन, २०७५ जारी गरेको छ । उक्त ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार यस ढकारी गाउंपालिकाले देहायबमोजिम रु.५८६३२००।०० सुविधा बापत भुक्तानी गरेको छ ।	

सि.नं.	विवरण	प्रमुख	उपप्रमुख	वडाअध्यक्ष ८ जना	कार्यपालिका सदस्य ५ जना	सभाका सदस्य जना २७	जम्मा
१	सुविधा	३६००००	३०००००	१९२००००	४८००००	१६२००००	४६८००००
२	सञ्चार सुविधा	१३२००	१२०००	४८०००	०	०	७३२००
३	बैठक भत्ता	१८०००	१८०००	३३६०००	९००००	६४८०००	१११००००.००
जम्मा		३९१२००	३३००००	२३०४०००	५७००००	२२६८०००	**५८६३२००.००**

४५.	**बैठक भत्ता :** सुदुरपश्चिम प्रदेश बाट पारीत स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धि ऐन, २०७५ मा तोकिएको सुविधामात्र कार्यालयले पदाधिकारीहरुलाई उपलब्ध गराउनुपर्दछ । उक्त ऐनमा बैठक भत्ता सम्बन्धी कुनै व्यवस्था नभएतापनि कार्यालयले यो बर्ष पदाधिकारी लगायतको बैठक भत्तामा रु.१११००००।०० को १५ प्रतिशत करकट्टा गरी रु.९४३५००।०० खुद भुक्तानी गरेको छ । पदाधिकारीलाईदिइने सुविधा कानुनी व्यवस्थाको आधारमा दिनुपर्नेमा कानुन सम्मत नदेखिएको रु.	९४३५००.००
४६.	**आर्थिक सहायता:**कार्यालयले बित्तीय समानीकरणबाट विभिन्न रोग लागि उपचार सहयोग बापत आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ । आर्थिक सहायता वितरणको मापदण्ड निर्धारण नगर्दा सामान्य प्रकृतिका रोग लागेकोमा समेत कार्यपालिकाको स्वविवेकीय निर्णय गरी	

<table>
<tr><td></td><td>कार्यपालिकाकै सदस्यहरुलाई आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने गरेको देखियो । तसर्थ विभिन्न प्रकारका राहत वितरणको मापदण्ड निर्धारण गरी खर्च गरिनुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>४७.</td><td>मर्मत – सवारीको मर्मत गर्दा मर्मत आदेश, मर्मत इष्टिमेट,वजेट र मर्मतको समय र दिगोपना हेरी मर्मत गर्नुपर्ने र सो को अभिलेख मलेपफानं. १०२ मा व्यवस्थित रुपले मर्मत अभिलेख राख्नुपर्ने हुन्छ । मर्मत अभिलेख नराख्दा सवारीको किताबी मूल्य र मर्मत संभार खर्चविच तुलना गर्न सक्ने अवस्था रहदैन । यो वर्ष कार्यालयले पटक पटक गरी सवारी मर्मतमा रु. ९४५५५० खर्च लेखेको छ । मर्मत अभिलेख राख्न र खर्च नियन्त्रण गर्न विषेश ध्यानाकर्षण गरिएको छ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>४८.</td><td>औषधी खरिदमा फरक दर : भौ.नं. २९४, २०७५।१२।२५ मा कार्यालयले कोटेशनको माध्यमद्धारा फारवेष्ट्रन मेडिसिन र पवनदेव मेडिसिन डिष्ट्रिव्युटर्सबा बाट औषधी सोभ्कै खरिद गरी भुक्तानी दिएको थियो एउटै समयमा खरिद गरिएका तपसिलका औषधी नमूना छनौट गरी दर भिडान गर्दा देहायअनुसारको फरक रहेको पाइयो । एकैप्रकारको औषधी फरक दरमा खरिद गरेको देखियो ।
<table>
<tr><th>औषधीको प्रकार</th><th>सोभ्कै खरिद दर प्रति इकाइ</th><th>सोभ्कै खरिदको दर</th><th>सोभ्कै खरिद परिमाण</th><th>फरक दर</th><th>फरक रकम</th></tr>
<tr><td>paracetamol</td><td>०.८६</td><td>०.८८</td><td>३७०००</td><td>०.०२</td><td>७४०.००</td></tr>
<tr><td>kidamnylin 125 mm</td><td>२.८</td><td>३.८</td><td>१००००</td><td>१</td><td>१००००.००</td></tr>
<tr><td>Syrup</td><td>३८.५</td><td>४५</td><td>९०००</td><td>०.३५</td><td>३१५०.००</td></tr>
<tr><td>Tab metro 600 mg</td><td>२.५</td><td>२.८८</td><td>१००००</td><td>०.३८</td><td>३८००.००</td></tr>
<tr><td>VitaminB complex</td><td>१.७</td><td>२.५५</td><td>१००००</td><td>०.८५</td><td>८५०.००</td></tr>
<tr><td>Sulpher methane</td><td>४</td><td>५</td><td>५०००</td><td>१</td><td>५०००.००</td></tr>
<tr><td>Gabiabenza</td><td>६२</td><td>७५</td><td>३००</td><td>१३</td><td>३९००.००</td></tr>
<tr><td colspan="5">जम्मा</td><td>२७४४०.००</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट औंल्याईएका व्यहोराहरु असूल फछ्र्यौट नगरेकाले निम्नानुसार कायम गरिएको छ :</td><td></td></tr>
<tr><td>४९.</td><td>गो.भौ.नं.०६,२०७५।६।२४ विभिन्नबिलहरु को भुक्तानिमा कट्टि गर्नु पर्ने अग्रिम आयकर कट्टी नगरेको देखीएकोलेअग्रिम कर रु ३३६४।०८ असुल दाखिला हुनुपर्दछ ।</td><td>३३६४.०८</td></tr>
<tr><td>५०.</td><td>गो.भौ.नं.१०५ मिति २०७५।१२।१२मा राताखालि फाटा वगर चाइराखोला लाडैघाट सडक निर्माण उपभोक्तासमिति लाई गर्दा साथी निर्माण सेवाकोकर विजक रु ४ ,००,०००.०० को</td><td>६०००.००</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>अग्रिम आयकर वापत रु ६००० कर असुल दाखिला हुनु पर्ने रू.</td><td></td></tr>
<tr><td>५१.</td><td>गो.भौ.नं. १२३ मिति २०७५।१२।२७माएल पि जि इन्जिनियरीङ्ग एण्ड कन्स्ट्रक्सनप्रा लि को कर विजक न २५ बाट अग्रिम आय कर वापत ३१८६ कट्टि दाखिला हुनु पर्नेमाउक्त कर दाखिला नभएको देखिएकोले असुल दाखिला गर्नु पर्ने रु.</td><td>३१८६.००</td></tr>
<tr><td>५२.</td><td>गो.भौ.नं. १९५ मिति २०७६।०२।०३माढुगांचाल्ना काउलापानि सडक मर्मतगर्न सडक निर्माण कार्यमा हरी गगां निर्माण सेवा को विजक अनुसार कर लाग्ने बिलरकम रु ४२५५७४ को अग्रिम आयकर दाखिला गरेको नदेखीएकोले उक्त कर असुल दाखिलाहुनपर्ने रु ६३८४</td><td>६३८४.००</td></tr>
<tr><td>५३.</td><td>गो.भौ.नं. १९६ मिति २०७६।२।३मा पुनेपाटा ढुगांचाल्ना सडक मर्मत गर्न सडक निर्माण कार्यमा पूर्णा देविनिर्माण सेवा को विजक अनुसार कर लाग्ने बिल रकम रु ४३२६३७।५० को अग्रिम आयकरदाखिला गरेको नदेखीएकोले उक्त कर असुल दाखिला हुनपर्ने रु.</td><td>६४९०.००</td></tr>
<tr><td>५४.</td><td>आर्थिक सहायता :कार्यालयले आर्थिक सहायता शिर्षक अन्तर्गत विभिन्न व्यक्ति तथासंस्थालाई आर्थिक सहायता वितरण गरेको देखियो ।यसरी वितरण गरेको सहायता आन्तरिकश्रोत बाट खर्च भयो वा वित्तिय समानिकरण बाट खर्च भयो एकिन गर्न सकिएन । यस्तैव्यक्ति तथा सस्थांहरुलाई सस्थांगत आर्थीक सहायता सम्बन्धि कानुन पारित नगरी रनाफामुलक सहकारीहरु लाई समेत आधार बेगर कार्यपालिकाको निर्णयका आधारमा आर्थिकसहायता खर्च भुक्तानी दिदा एकरुपता नहुने देखिएकोले यस्ता आर्थिक सहायता प्रदानगर्ने कानुन पारित गरि मापदण्ड बनाई सिमा तोकी खर्च गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्दछ।</td><td></td></tr>
<tr><td>५५.</td><td>पेश्की बाँकी : देहायका संस्था/कर्मचारी/फर्महरुको आ.व. को मसान्त सम्म पेश्की फछ्र्यौट नभएकोले असुल हुनुपर्ने रु.
<table>
<tr><th>पेश्की मिति</th><th>पेश्की लिनेको नाम</th><th>पद</th><th>बापत</th><th>रकम</th></tr>
<tr><td>०७६/३/२९</td><td>अल्लो प्रशोधन केन्द्र उपभोक्ता समिति</td><td></td><td>मेसिनरी खरिद</td><td>२०००००</td></tr>
<tr><td>०७६/३/२९</td><td>नरा देवी ढोली</td><td>सदस्य</td><td>औषधि उपचार</td><td>६००००</td></tr>
<tr><td>०७६/३/२९</td><td>पार्वती कुमारी बुढा</td><td>सदस्य</td><td>औषधि उपचार</td><td>५००००</td></tr>
<tr><td>२०७६/३/२९</td><td>नर बहादुर बुढा</td><td>वडा अध्यक्ष</td><td>औषधि उपचार</td><td>१०००००</td></tr>
<tr><td>जम्मा</td><td></td><td></td><td></td><td>४१००००.००</td></tr>
</table></td><td>४१००००.०००</td></tr>
<tr><td>५६.</td><td>सम्परिक्षण सम्बन्धि व्यहोरा : कार्यालयले बेरुजु फछ्र्यौट गरि समपरिक्षणको लागी अनुरोध गरे अनुसार देहायबमोजिम बेरुजु सम्परिक्षण गरिएको छ ।
<table>
<tr><th>आ.व</th><th>बेरुजु दफा</th><th>सम्परिक्षणको छोटकरी व्यहोरा</th><th>सम्परिक्षण रकम</th></tr>
<tr><td>२०७४।७५</td><td>१४</td><td>असुल गरि दाखिला प्रमाण पेश भएको आधारमा ।</td><td>३७७२४०.००</td></tr>
<tr><td>२०७४।७५</td><td>२०</td><td>असुल गरि दाखिला प्रमाण पेश भएको</td><td>३००००००.००</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
</table>

		आधारमा ।	
२०७४।७५	२८,२९	असुल गरि दाखिला प्रमाण पेश भएको आधारमा ।	४००९७४.००
२०७४।७५	३८	असुल गरि दाखिला प्रमाण पेश भएको र पेश्की फछ्र्यौटका आधारमा ।	२९४२५१२.००
२०७४।७५	४१.१	असुल गरि दाखिला प्रमाण पेश भएको आधारमा ।	२४८००.००
२०७४।७५	४१.२	असुल गरि दाखिला प्रमाण पेश भएको आधारमा ।	४८००.००
२०७४।७५	१५	गाउँपालिकाको गाउँसभाको निर्णय र आवश्यक प्रमाणको आधारमा ।	५१८७६०.००
२०७४।७५	१७	गाउँपालिकाको गाउँसभाको निर्णय र आवश्यक प्रमाणको आधारमा ।	१२८५४५६.००
२०७४।७५	१९	गाउँपालिकाको गाउँसभाको निर्णय र आवश्यक प्रमाणको आधारमा ।	११६०००.००
२०७४।७५	२४	गाउँपालिकाको गाउँसभाको निर्णय र आवश्यक प्रमाणको आधारमा ।	५९४८५९.७५
२०७४।७५	३९	गाउँपालिकाको गाउँसभाको निर्णय र आवश्यक प्रमाणको आधारमा ।	६१०२८८.००
२०७४।७५	२२	बेरुजु दाखिला प्रमाणको आधारमा ।	१९०००.००
२०७४।७५	२३	आवश्यक कागजात प्रमाणको आधारमा ।	१०००००.००
		जम्मा	९९९४६८९.७५

५७. **अनुगमन तथा मूल्याङ्कन :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८४ ले बेरुजु फछ्र्यौट गर्ने व्यवस्था गरेको छ । सोही ऐनको दफा ८४(२) (घ) बमोजिम वेरुजू फछ्र्याट गर्ने, गराउने काम कर्तव्य प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको हुने व्यवस्था छ । कार्यालयले वेरुजु फछ्र्यौट

<table>
<tr><td></td><td>गरी सम्परीक्षणको लागि पेश गरेको बेरुजु सम्परीक्षण गरि निम्नानुसार कायम भएको छ।

गत वर्षको बेरुजु रकम (रु.) (A)	यो वर्ष फछ्र्यौट (B)	बाँकी (C= A-B)
१,७३,३९,०००.००	**९९९४६८९.७५**	**७३४४३१०.२५**
</td><td></td></tr>
<tr><td>५८.</td><td>अद्यावधिक बेरुजु स्थिति : ढकारी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ सम्मको फछ्र्यौट गर्न बाँकी बेरुजु स्थिति देहाय अनुसार रहेको छ :

गत वर्षसम्मको फछ्र्यौट गर्न बाँकी (रु.) ©	यो वर्षको सं प.बाट कायम बेरुजु रु. (D)	यो वर्षको कायम बेरुजु रु. (E)	बाँकी (F=C+D+E)
७३४४३१०.२५	**०.००**	**७३१७७५२.६८**	**१४६६२०६२.९३**
</td><td></td></tr>
</table>

अनुसूची-१

ढकारी गाउँपालिकाको
स्थानीय संचितकोषको विवरण
(विनियोजन, राजश्व, धरौटी र अन्य कारोवार)
२०७५।७६

(रु. हजारमा)

स्थानीयतहको नाम	जिल्ला	आय				जम्मा आय	व्यय			जम्मा खर्च	मौज्दात बाँकी
		गतवर्षको जिम्मेवारी	समानीकरण अनुदान	सशर्त तथा अन्य बजेट अनुदान	अन्य आय		चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	अन्य खर्च		
		१	२	३	४	५(२+३+४)	६	७	८	९(६+७+८)	१०(१+५–९)
ढकारी गाउँपालिका	अछाम	२६७६०	८३०४०	११५००८	१२८९६३	३२७०११	२२७२५८	११३२०५	०	३४०४६३	१३३०८

अनुसूची-२

बेरुजुको वर्गीकरण
२०७५/७६

स्थानीयतहको नाम	जिल्ला	प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्यौट			बाँकी बेरुजु			बाँकी बेरुजु								
		दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	असूल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					कर्मचारी	अन्य	जम्मा
		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	राजश्व लगत जिम्मेवारी	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा			
ढकारी गाउँपालिका	अछाम	४१	५१	२६१५७	०	३५	१८८४०	४१	१६	७३१७	६९२	१५३०	४६२५	०	०	६२१५	२१०	२००	४१०

अनुसूची- ३

बेरुजुको अद्यावधिक स्थिति

(रु. हजारमा)

स्थानीयतहको नाम	जिल्ला	गत बर्षसम्मको बाँकी	यो बर्षको फछ्र्यौट	बाँकी	यो बर्ष सं.प. बाट कायम भएको बेरुजु	यो बर्षको बेरुजु	कूल बाँकी बेरुजु
ढकारी गाउँपालिका	अछाम	१७३३९	९९९४	७३४५	०	७३१७	१४६६२